

การพัฒนารายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก

Developing News Program on Internet Protocol Television (IPTV) for Deaf People

ศิวณารท หงษ์ประยูร*
Sivanart Hongprayoon*

* รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าภาควิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
* Deputy Dean (Academic Affairs) and Head of Radio and Television Department, Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University
* Email: siwanard.hon@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยอาศัยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดรับข่าวทางสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียงของคนหูหนวกในปัจจุบัน ศึกษาคุณลักษณะและเสนอแนวทางการพัฒนาและการผลิตรายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นวางแผน รวบรวมความรู้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของคนหูหนวก การรับชมสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และสนทนากลุ่มกับตัวแทนคนหูหนวก 10 คน สรุปแล้วจัดทำแผนทดลองผลิตรายการ 2. ขั้นปฏิบัติการ ผลิตรายการข่าวออกอากาศทางโทรทัศน์และทางอินเทอร์เน็ต และเปิดรับความคิดเห็นจากผู้ชมหูหนวก พร้อมเชิญตัวแทนผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น 3. ขั้นสังเกต ประชุมทีมงาน บันทึกผลการสังเกต พิจารณาความคิดเห็นจากผู้ชม 4. ขั้นสะท้อน พิจารณาผลการผลิต สรุปผลออกมาเป็นต้นแบบ (Model)

ผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากไวยากรณ์ภาษามือที่คนหูหนวกใช้แตกต่างจากภาษาที่คนที่มีการได้ยินใช้สื่อสารกัน ทำให้คนหูหนวกไม่สะดวกเข้าถึงสื่อที่เป็นตัวอักษร เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเข้าถึงมีคำบรรยายในรายการโทรทัศน์ (Subtitle) คนหูหนวกไทยจำนวนมากจึงสนใจเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงจากสื่อโทรทัศน์ แต่ก็มีอุปสรรคในการเข้าถึง เพราะจอล่ำมในรายการโทรทัศน์มีขนาดเล็กเกินไป และยังมีรายการที่มีจอล่ำมน้อยและไม่หลากหลาย ปัจจุบันคนหูหนวกจึงเปิดรับข่าวโทรทัศน์น้อยมาก ชมข่าวโทรทัศน์แต่เพียงภาพซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน และอาจจะต้องคนที่มีการได้ยินร่วมชมและอธิบายเพิ่มเติม

คนหูหนวกต้องใช้ภาษามือในการสื่อสาร ทำให้มีธรรมชาติในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์แตกต่างจากคนที่มีการได้ยินหลายประการ เช่น การจ้องภาษามือที่จดติดต่อกันเป็นเวลานานๆ ดังนั้น รายการข่าวโทรทัศน์ทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับคนหูหนวกจึงมีคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนา คือ 1. หากกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็นคนหูหนวกและคนที่มีการได้ยิน รายการควรมีทั้งเสียงพากย์และคำบรรยายแทนเสียง (Caption) 2. ควรมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนหูหนวก สารความรู้ที่คนหูหนวกมีสิทธิ์เข้าถึง และเรื่องราวในชีวิตประจำวันง่ายๆ 3. ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและลำดับรายการให้ชัดเจนไม่สลับไปมา 4. ความยาวรายการประมาณ 30 นาที 5. ผู้ดำเนินรายการ ควรเป็นคนหูหนวกที่มีความสามารถทั้งการอ่านภาษาไทยและการสื่อสารด้วยภาษามือ 6. เทคนิคการนำเสนอเครื่องแต่งกายต้องมีสีพื้น สีเรียบ ไม่ฉูดฉาด ไม่มีลวดลายมาก เครื่องประดับ การแต่งหน้า ทำผม ต้องไม่รบกวนการสื่อสารด้วยภาษามือ การจัดแสงต้องไม่เกิดเงาที่เลื้อย ใบหน้า หรือฉากหลัง ไม่ควรเคลื่อนไหวที่ล่องและตัดต่อเปลี่ยนภาพในระหว่างที่พิธีกรกำลังสื่อสารด้วยภาษามือ 7. ฉากรายการในสตูดิโอ ต้องมีสีพื้น สีเรียบ ไม่ฉูดฉาด ไม่มีลวดลายมาก และอุปกรณ์ประกอบฉาก ต้องไม่บังภาษามือ 8. งานด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกต่างๆ บนหน้าจอต้องไม่บังภาษามือ และไม่นำเสนอภาพกราฟิกหรือภาพเคลื่อนไหวพร้อมกับการสื่อสารด้วยภาษามือ ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งต่อไป ต้องมีการศึกษาคนหูหนวกในส่วนภูมิภาคและกระจายลักษณะทางประชากรศาสตร์ให้หลากหลายขึ้น และต้องมีการศึกษาผู้ชมที่มีการได้ยินร่วมด้วย เพื่อให้รายการที่ผลิตสามารถเข้าถึงทุกคนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : คนหูหนวก คนพิการ รายการข่าว ภาษามือ โทรทัศน์

Abstract

The research is an action research based on qualitative research method. The purposes of the research are to study the effects of exposure to News media broadcasting of the Deaf at the present, and to identify and propose the developing and producing News Program on Internet Protocol Television (IPTV) for Deaf. The process divided into four steps as follows: 1) Plan; Gathering the knowledge, Documentary studies, e.g. documents and researches related to the nature of the Deaf, watching television of the Deaf, In-depth Interviews with 5 experts and groups discussion among 10 Deaf representatives, summarizing and providing the experimental production plan, 2) Act; Producing the News Program broadcasting via television and on Internet, and getting the feedback from the audience deaf, including inviting representatives of related parties to comment, 3) Observe; Team meeting, the observed results record, and consider comments provided by the audiences, 4) Reflect; Considering the production Results and summary of the model.

Additionally, the research shows that the sign language grammar for the Deaf is different from the language used to communicate with hearing people, which results in the Deaf are not easy to convey and understand the character, such as printing Media, Internet Media, including subtitles. Most Deaf people prefer getting information and Media, but there is an obstacle in approaching the information as the interpreter on the TV screen is too small. Currently, there is a few number of Media with the interpreter on the TV Screen, and not various. In addition, as the Deaf have limited access to television news, i.e., watching TV only news images which may cause confusion and misunderstanding, therefore, hearing people and more explanation are required when they are watching the news.

Furthermore, as Deaf people use sign language to communicate, which may cause their television communicational capacities, and it is various from the ones that are heard in many respects, i.e. glaring sign language at the consecutive time. Therefore, the television news Media on Internet as appropriate should be features and development guidelines as the following. 1) In case that the audience is deaf and normal people, the television news Media on Internet should contain both audio and subtitles (caption). 2) The content of the Media should have content related to the deaf with the knowledge which deaf people are able to get access easily, including simple stuffs of everyday life. 3) Plot and sequence of the Media are required to be clearly defined, not switched. 4) The period of time of the Media should not exceed 30 Minutes. 5) Moderator should be a deaf person who is capable of reading both Thai and communicate with sign language. 6) Presentation Technic,

Clothing, jewelry, makeup, hair must not interfere with sign language. The light must not shine at clothe, face or background, including the camera and editing transitions are required to stay maintained during the moderator is communicating with sign language. 7) Scene of the studio is required to be a smooth surface, not pretty flashy, no pattern, including props must not obscure the sign languages. 8) Computer graphics must not obscure the on-screen sign language. Presentation graphics or animation with the communication should not be presented in the same time with sign language. In order that the news programs are to be thoroughly accessible to everyone, for further researches, the Deaf study in the region must be made, and distributed in various demographic characteristics, including the study of the hearing people simultaneously.

Keywords : Deaf People, Disabled, Sign Language, News Program, Television

บทนำ

คนหูหนวกซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่พิการทางการติดต่อสื่อสาร (Communicatively Handicapped) เป็นผู้ที่มีอุปสรรคในการสื่อสาร แต่ด้วยจำนวนที่น้อยมาก กล่าวคือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รายงานผลการสำรวจความพิการ ครั้งที่ล่าสุด เมื่อ พ.ศ. 2555 ว่ามีคนที่พิการทางการได้ยินรวม 280,680 คน และมีประชากรที่มีหูหนวกสองข้าง 42,267 คน ทำให้คนหูหนวกเป็นกลุ่มคนน้อยในสังคมในทุกๆ ด้าน รวมถึงด้านการเข้าถึงสื่อสารมวลชนด้วย โดยเฉพาะการเปิดรับสื่อผ่านทางสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อหลักของคนหูหนวก ด้วยข้อจำกัดทางการได้ยินทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสื่อวิทยุกระจายเสียง และด้วยข้อจำกัดจากความแตกต่างของไวยากรณ์ภาษามือกับไวยากรณ์ภาษาไทยทั่วไปทำให้เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อใหม่ๆ ที่สื่อสารผ่านตัวอักษร

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร”(2545) ของวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่าร้อยละ 52.5 ของคนหูหนวกดูโทรทัศน์ในเวลาว่าง ซึ่งเป็นกิจกรรมในบ้านที่คนหูหนวกทำมากที่สุดในเวลาว่าง ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 13.4 อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยเรื่อง “การพึงพาข่าวสารทางสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก” ของภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ที่ระบุว่า “กลุ่มตัวอย่างหูหนวกส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์และนิตยสารตามลำดับ”

ปัญหาที่สำคัญคือ คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่า คนหูหนวกไม่ได้ตาบอด แสดงว่าอ่านหนังสือได้ ดังนั้นคนหูหนวกมักจะผลักให้คนหูหนวกที่ต้องการข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง ไปเปิดรับจากการสื่อสารผ่านตัวอักษร จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือสื่อโทรทัศน์และสื่อภาพยนตร์ที่มีคำบรรยายไทย (Subtitle) ที่หน้าจอ ซึ่งความเชื่อและการปฏิบัติเช่นนี้มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน แต่ประเด็นนี้เองที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการสื่อสารในกลุ่มคนหูหนวก เพราะข้อเท็จจริงคือ คนหูหนวกไม่สามารถอ่านภาษาเขียนแบบที่คนปกติใช้ได้อย่างคล่องแคล่วนัก อ่านแล้วเก็บประเด็นได้ไม่ครบทั้งหมด อ่านแล้วเข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เพราะตลอดทั้งชีวิตของพวกเขามีภาษามือ ซึ่งมีไวยากรณ์แตกต่างออกไปเป็นภาษาหลัก

คนหูหนวกต้องใช้ภาษามือในการสื่อสาร คำใดที่ไม่มีภาษามือก็ต้องสะกดนิ้วมือแทนที่ละตัวอักษร แต่ในการใช้ภาษามือนั้นจะมีการเรียงเรียงคำในประโยคและการใช้คำแตกต่างจากวิธีการสร้างประโยคในภาษาพูดของคนปกติ เช่น คนหูหนวกพูดด้วยภาษามือว่า “ถามสอบแล้วเรียนปิด 10 เดือน ไปเที่ยวไหมเธอวันไหน” แต่คนปกติจะพูดว่า “เดือน 10 (เดือนตุลาคม) สอบเสร็จแล้ว โรงเรียนปิด เธอจะไปเที่ยวไหม ไปกันวันไหน” หรือคนหูหนวกพูดว่า “เพื่อนกันเราแล้ว” จะมีความหมายเดียวกับที่คนปกติพูดว่า “เราเป็นเพื่อนกันแล้ว” เป็นต้น นอกจากนี้ในภาษามือยังมีลักษณะของการใช้คำน้อย ไม่มีคำเชื่อม เพื่อประหยัดปริมาณการใช้มือ และยังมีท่ามือที่ใช้บ่อย มีท่ามือสำหรับคำพื้นฐาน คำที่ใช้บ่อย ส่วนคำยากๆ หรือคำใหม่ อาจจะต้องใช้ท่ามือซ้ำกันบ้าง หรือต้องใช้สีหน้า แววตาประกอบบ้าง หรืออาจจะต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมในมิติที่ใกล้เคียงกับคำพื้นฐาน ทำให้เมื่อคนหูหนวกต้องอ่านข้อความภาษาเขียนของคนปกติ จึงมีปัญหา เพราะมีคำที่คนหูหนวกรู้จักน้อยมาก รู้จักคำพื้นฐาน เช่น ไม่รู้ว่า “แปรปรวน” คืออะไร อาจจะต้องแปลว่า เปลี่ยนแปลงบ่อย คนหูหนวกถึงจะเข้าใจ

เพราะคนหูหนวกต้องใช้ภาษามือในการสื่อสารเท่านั้นจึงจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่ แต่สื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย ที่น่าจะเป็นแหล่งความรู้ ความบันเทิงสำหรับทุกๆ คนอย่างเท่าเทียม ปัจจุบัน (2557) มีเพียงไม่กี่รายการเท่านั้นที่ประกอบการสื่อสารเพื่อคนหูหนวกเข้าไปในรายการ โดยมีล่ามภาษามือประกอบภายในกรอบสี่เหลี่ยมเล็กๆ ที่มุมจอโทรทัศน์ หรือที่เรียกกันว่า “จอล่าม” ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลทีวีทั้ง 27 สถานีโดยจะมีวันละประมาณ 1 ชั่วโมงตามประกาศของ สำนักงาน กสทช. ซึ่งหากเทียบกับจำนวนรายการโทรทัศน์ทั้งหมด จากสถานีโทรทัศน์ทุกแพลตฟอร์มถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมากๆ และคนหูหนวกส่วนใหญ่ก็แสดงความเห็นว่าจอล่ามที่มีในปัจจุบันมีขนาดเล็กเกินไป

นอกจากนี้ การมีคำบรรยายก็ไม่สามารถเอื้อให้คนหูหนวกทั้งหมดเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ด้วยข้อจำกัดเรื่องไวยากรณ์ของภาษาและความรู้ของคนหูหนวก ในขณะที่การที่มีล่ามภาษามือประกอบภายในกรอบสี่เหลี่ยมเล็กๆ ที่มุมจอโทรทัศน์นั้นก็ยังมีขนาดเล็กมาก ทำให้คนหูหนวกไม่สะดวกในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ด้วยเหตุที่สื่อต่างๆ ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ ทำให้ที่ผ่านมา คนหูหนวกมักจะส่งต่อข้อมูลข่าวสาร และความรู้กันจากรุ่นสู่รุ่น จากเพื่อนสู่เพื่อน แต่มักจะถูกตีกรอบอยู่ในชุมชนคนหูหนวกด้วยกันเอง ซึ่งคนหูหนวกที่เป็นต้นทางของความรู้ก็มักจะรับความรู้จากภายนอกมาแบบไม่เต็ม 100 เมื่อนำมาถ่ายทอดในชุมชนก็มีโอกาสเกิดความรู้ที่คลาดเคลื่อน เข้าใจผิดในหลายๆ ประเด็น อันนำสู่การเป็นหนึ่งในอุปสรรคของการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมของคนหูหนวก ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ผลการวิจัยเรื่อง “การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก” ของภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542 ระบุจากการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์เป็น 16 ประเภท คนหูหนวกเลือกชมรายการรายการข่าวในประเทศ เป็นอันดับ 3 รองจากรายการประเภทละครและภาพยนตร์ตามลำดับ ส่วนรายการข่าวบันเทิงและรายการข่าวต่างประเทศอยู่ในอันดับที่ 5 และ 6 ตามลำดับ ทั้งนี้รายการละครและรายการภาพยนตร์จะเป็นรายการที่คนหูหนวกนิยมเปิดรับมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะให้ความบันเทิงและคนหูหนวกสามารถอ่านปากประกอบกับอวัจนภาษาต่างๆ ได้ ในขณะที่รายการข่าวเมื่อมีภาพข่าวคนหูหนวกไม่สามารถอ่านปากผู้ประกาศข่าวได้

การรับรู้ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคนหูหนวกอย่างยั่งยืน การผลิตรายการข่าวโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวกโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องเกิดขึ้นในประเทศไทย คนหูหนวกไทยควรมีโอกาสเข้าถึงข่าวสารโดยสะดวก ผลิตรายการโดยคนหูหนวกเอง นำเสนอโดยคนหูหนวกเอง เนื้อหาที่คัดเลือกมาสำหรับคนหูหนวกเป็นหลัก เรียกได้ว่าหน้าจอตีทัศน์ทั้งหมดในรายการนั้นเป็นของคนหูหนวก ไม่ใช่เพียงกรอบเล็กๆ มุมจอ แต่อาจจะยังเป็นเรื่องยากสำหรับการผลิตรายการลักษณะนี้ทางสถานีโทรทัศน์หลัก สถานีโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ต (IPTV) จึงน่าจะเป็นสื่อทางเลือกที่เหมาะสมกับการเป็นช่องทางถ่ายทอดรายการข่าวนี้อย่างผู้ชมหูหนวก

การวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาการพัฒนาการข่าวสำหรับคนหูหนวก ทางโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประเทศไทยมีต้นแบบรายการข่าวโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวก พร้อมกับองค์ความรู้ในการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์โดยคนหูหนวก สำหรับผู้ชมหูหนวก ซึ่งมีรายละเอียดการผลิตบางประการแตกต่างออกไปจากการผลิตรายการโทรทัศน์ทั่วไป ซึ่งข้อค้นพบของงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้น

ของรายการประเภทเดียวกันทั้งทางโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตหรือโทรทัศน์กระแสหลักต่อไป และจะเป็นแนวทางสำหรับผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวกประเภทอื่นๆ ต่อไปในอนาคตด้วย ซึ่งก็จะทำให้คนหูหนวกสามารถรับรู้ข่าวสารได้เท่าเทียมหรืออย่างน้อยก็ใกล้เคียงกับคนที่มีการได้ยิน และเป็นการยกระดับคนหูหนวกในสังคมอีกทางหนึ่งด้วย และทำให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ตระหนักถึงผู้ชมกลุ่มน้อยนี้ด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดรับข่าวทางสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียง (Broadcast) ของคนหูหนวกในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของรายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) ที่เหมาะสมกับคนหูหนวก
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและการผลิตรายการข่าวต้นแบบทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก

อุปกรณ์และวิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยอาศัยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เป็นเครื่องมือในการแสวงหาคำตอบในการวิจัย มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้ววางแผน (Plan)

1. รวบรวมความรู้เกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์ทาง IPTV สำหรับคนหูหนวกไทย
 - ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Studies)
 - สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่
 - ตัวแทนองค์กรคนหูหนวก 2 คน ได้แก่ คุณยงยุทธ บริสุทธิ์ นายกสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ในขณะนั้น (สัมภาษณ์เมื่อ พ.ศ.2554) และ คุณกัณฑ์ สุวรรณรัตน์ ประธานมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนหูหนวกไทย ในขณะนั้น (สัมภาษณ์เมื่อ พ.ศ.2554)
 - นักวิชาการด้านคนหูหนวก 3 คน ได้แก่ ดร.ปรเมศวร์ บุญยืน และดร.สุชลิตา ด่านธนวนานิช ภาควิชาหูหนวกศึกษาวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดลและนักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรวิภากร หงษ์งาม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 - สนทนากลุ่ม (Focus Group) กับตัวแทนคนหูหนวก 10 คน ได้แก่
 - จากสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย และมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนหูหนวกไทย จำนวน 5 คน

- จากวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 5 คน

2. สรุปรูปแบบ เนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอของรายการข่าวโทรทัศน์ทาง IPTV สำหรับคนหูหนวกไทย
3. ประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการ
4. จัดทำแผนทดลองผลิตรายการร่วมกับทีมงานผลิตรายการ คนหูหนวก และองค์กรที่ให้การสนับสนุน

2. ขั้นปฏิบัติการ (Act)

1. นำองค์ความรู้ที่ค้นพบในเบื้องต้นมาผลิตรายการข่าวโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวก ชื่อรายการ Deaf Channel จำนวน 52 ตอน ตอนละ 30 นาที ที่สตูดิโอ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตและภายนอก โดยผู้วิจัยและทีมงานผลิตรายการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สถานีโทรทัศน์ทรูวิชั่นส์ และสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
2. นำรายการที่ผลิตแล้วเสร็จ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ TNN2 ทรูวิชั่นส์ ช่อง 8 และทางอินเทอร์เน็ต ทั้งทาง YouTube และทาง Mobile Application HTV และ true anywhere ตั้งแต่เดือนเมษายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557 และเปิดรับความคิดเห็นจากผู้ชมหูหนวกทุกคน ผ่านการโพสต์ข้อความในเว็บไซต์ การส่ง sms การส่งข้อความผ่าน Application Line การส่ง e-mail จากผู้ชมรายการ โดยไม่จำกัดจำนวนผู้ชมที่แสดงความคิดเห็น
3. นำไฟล์รายการที่ผลิตแล้วเสร็จ มาเปิดให้ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสังเกต (Observe)

1. ประชุมทีมงาน เพื่อร่วมกันบันทึกผลการสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ รวมถึงสังเกตสถานการณ์ของข้อขัดข้องของการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแผนการผลิตรายการครั้งต่อไป
2. ประชุมทีมงาน เพื่อร่วมกันพิจารณาความคิดเห็นจากผู้ชมในการผลิตรายการครั้งนี้ ทั้งทางบวกและทางลบ

4. ขั้นสะท้อน (Reflect)

ผู้วิจัยพิจารณาผลการผลิตรายการครั้งนี้ แล้วตัดสินใจสรุปผลการพัฒนารายการออกมาเป็นต้นแบบ (Model) ของรายการข่าวโทรทัศน์ทาง IPTV สำหรับคนหูหนวกไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ลักษณะการเปิดรับข่าวทางสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียง (Broadcast) ของคนหูหนวกในปัจจุบัน

ปริญญ่า สิริอิตตะกุล (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งพาตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินจะผ่านทางสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ล่ามภาษามือ โทรศัพท์ โทรทัศน์ โทรศัพท์อินเทอร์เน็ต

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน คือ การสื่อสารซึ่งผู้พิการทางการได้ยินเล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถสื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจความต้องการของตนเองได้ จึงทำให้สังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้พิการทางการได้ยิน และมองว่าผู้พิการทางการได้ยินไร้ความสามารถ

คนพิการทางการได้ยินต้องการให้สังคมเข้าใจวัฒนธรรมการสื่อสารของผู้พิการทางการได้ยินที่แสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง รวมไปถึงโอกาสจากสังคมเพื่อจะได้แสดงว่าผู้พิการทางการได้ยินมีความสามารถ มีศักยภาพ ไม่เป็นภาระของสังคมและสามารถพึ่งตนเองได้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าโดยส่วนใหญ่คนหูหนวกมีการรวมตัวเป็นชุมชนคนหูหนวกอย่างเข้มแข็ง มักจะนิยมการสื่อสารที่เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารในกลุ่ม โดยการสื่อสารด้วยภาษามือระหว่างคนหูหนวกด้วยกันเอง โดยมีการนัดหมายพบปะพูดคุยตามสถานที่ต่างๆ หรือการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งการสื่อสารกันเองนี้บางครั้งเป็นการสื่อสารที่ขาดรายละเอียด เพียงแค่เล่าเรื่องโดยสรุปเท่านั้น ทั้งนี้การสื่อสารลักษณะบอกต่อกันนี้ ก็อาจจะมีการผิดพลาดในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารไปบ้าง

ในปัจจุบันพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงจากของคนหูหนวก มีลักษณะดังนี้

1. คนหูหนวกจะเลือกชมข่าวจากสื่อ โดยจะสนใจข่าวที่เป็นข่าวทั่วไป ไม่ใช่ข่าวเชิงลึก ขั้บซ้อน และคนหูหนวกจะสนใจชมข่าวดัง ซึ่งมักจะมีเพื่อนฝูงหรือคนรู้จักแนะนำหรือพูดถึงข่าวนั้น นอกจากนี้คนหูหนวกนิยมชมรายการที่เป็นรายการบันเทิง ชอบดูข่าวบันเทิง ชอบพวกแพชั่น การแต่งหน้า ชอบการเล่นแบบนักร้อง

2. คนหูหนวกจะเลือกชมรายการที่มีจอล่ามภาษามือ หรือ มี Subtitle หรือ Caption เป็นหลัก หากไม่มีคนหูหนวกจะต้องใช้การอ่านปาก ซึ่งบางครั้งเมื่อตัดเข้าภาพ Insert และมีเสียง Voice Over ก็ไม่มีปากให้อ่าน คนหูหนวกก็ไม่สามารถเข้าถึงได้อีกต่อไป

3. คนหูหนวกจะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงผ่านการสื่อสารด้วยภาพเป็นหลัก ซึ่งก็อาจจะเกิดความเข้าใจผิด เข้าใจไม่ครบถ้วนเกิดขึ้นได้ และมักจะเป็นการเล่นแบบภาพที่เห็นโดยไม่เข้าใจ

4. คนหูหนวกจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงจากหลายช่องทาง กล่าวคือ เมื่อชมโทรทัศน์เสร็จแล้ว อาจจะไปรับข้อมูลเพิ่มเติมจากคนอื่น ๆ ในชุมชนอีก ซึ่งอาจจะเพิ่มเติมนความรู้ โดยคนหูหนวกจะนำมาประกอบกัน แต่ทั้งนี้ข้อมูลไม่ได้มาโดยตรง ทำให้มีโอกาสไม่ถูกต้องสูง

5. คนหูหนวกที่อยู่กับครอบครัวหรือเพื่อนที่มีการได้ยิน ส่วนใหญ่จะชมรายการโทรทัศน์ร่วมกับคนที่มีการได้ยิน โดยให้คนที่มีการได้ยินช่วยอธิบายเพิ่มเติมหรือแปลภาษาจากสิ่งที่ได้รับอย่างมีข้อจำกัดจากสื่อโทรทัศน์

6. คนหูหนวกชอบชมรายการโทรทัศน์ที่มีการแสดง มีความเคลื่อนไหว เพราะสามารถสังเกตจากท่าทางทดแทนการได้ยินเสียง ชอบรายการตลก เช่น หม่ำ เท่ง โหม่ง ในรายการชิงร้อยชิงล้านเพราะเป็นการแสดงท่าทาง ซึ่งคนหูหนวกจะตลกได้ง่ายกว่า เข้าถึงได้ง่ายกว่า เพราะวัฒนธรรมของคนหูหนวก เน้นการแสดงละคร ถ้าเล่าเรื่องเป็นละครจะยิ่งถูกใจคนหูหนวก

7. คนหูหนวกนิยมสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นการสื่อสาร 2 ทาง เพราะคนหูหนวกชอบการมี Feedback หลังจากทีสื่อสารออกไป

7.1 คนหูหนวกส่วนใหญ่นิยมการแชท MSN และแชทอื่นๆ รวมทั้งการสื่อสารผ่านภาพเคลื่อนไหว เช่น Skype Face time และ MMS

7.2 คนหูหนวกนิยมชมคลิปใน YouTube มาก เพราะเป็นภาพ

7.3 คนหูหนวกนิยมสื่อสารผ่าน social network เพราะไปตอบสนองความต้องการของคนหูหนวก คือ ต้องการการพูดคุยในชุมชน ใช้ภาษาไม่มาก ใช้คำสั้นๆ และเป็นความรู้สึกว่าไม่แตกต่างจากคนปกติ

8. คนหูหนวกส่วนใหญ่ไม่นิยมชมภาพยนตร์ อาจจะเลือกชมเฉพาะภาพยนตร์ต่างประเทศที่มี Subtitle

9. คนหูหนวกส่วนใหญ่ไม่นิยมนอ่านหนังสือพิมพ์ อาจจะแค่ดูภาพแล้วคิดเอง เพราะอ่านไม่เข้าใจ รู้คำศัพท์ง่ายๆ คำศัพท์ยาวๆ ไม่ได้

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ คนหูหนวกจะเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ จากสื่อโทรทัศน์ โดยการสื่อสารด้วยภาพเท่านั้น ดังนั้นส่วนมากจึงเลือกชมรายการที่มีบริการเพื่อคนหูหนวก ได้แก่ จอล่าม คำบรรยายแทนเสียง และมักจะเลือกเปิดรับสารที่มีเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างบันเทิง ง่ายต่อการเข้าใจ ส่วนในการเลือกรับรู้และตีความนั้น ด้วยข้อจำกัดในการเปิดรับทำให้เปิดรับได้ไม่ครบถ้วน ทำให้การเลือกรับรู้และตีความของคนหูหนวกด้วยตัวเองนั้น มีโอกาสคลาดเคลื่อนสูง คนหูหนวกจึงมักจะมีการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นๆ เพื่อประกอบการรับรู้และตีความ สอดคล้องกับที่ วิลัยลักษณ์ คงนิล (2542) ระบุว่าลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกมีผลทำให้คนหูหนวกมีการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำสื่อโทรทัศน์ด้อยกว่าคนปกติ

จะเห็นได้ว่าคนหูหนวกให้ความสนใจเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มาก ทั้งทางหน้าจอโทรทัศน์และการแพร่ภาพทางอินเทอร์เน็ต แต่ก็มีข้อจำกัดในการเปิดรับ ทำให้หลายฝ่ายมีความพยายามจัดบริการที่เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนหูหนวก โดยในประเทศไทยมี 2 บริการหลักคือ การมีจอล่าม และการมีคำบรรยายแทนเสียง แต่ก็มีข้อจำกัดดังนี้

1. ล่ามภาษามือมีจำนวนน้อย ทำให้ล่ามภาษามือมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ล่ามภาษามือต้องใช้ทั้งสีหน้า ท่าทาง มือ และต้องใช้สมาธิอย่างมาก เครียด ทำให้ในการแปลช่วงเวลายาวๆ ต้องมีล่ามสลับเปลี่ยน ทำให้มีความต้องการล่ามภาษามือสูงมาก

2. ในบางครั้งล่ามภาษามือก็เก็บสาระสำคัญได้มาก แต่ก็ไม่ครบ แปลสิ่งที่พิธีกรที่มีการได้ยินพูดได้ไม่ทั้งหมด ไม่ครบ บางครั้งรายละเอียดปลีกย่อยของรายการ ล่ามภาษามือก็แปลข้ามไป

3. ภาษามือในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ล่ามภาษามือบางคนอาจจะใช้ภาษามือที่ทำให้คนหูหนวกบางคนไม่สามารถเข้าใจได้

4. จอภาพภาษามือมีขนาดเล็ก ทำให้มองเห็นไม่ชัด คนหูหนวกบางคนที่มีปัญหานะทางเศรษฐกิจต้องซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ขนาดใหญ่เพื่อให้จอภาพมีขนาดใหญ่ขึ้น นอกจากนี้หากจอภาพมีขนาดเล็ก เมื่อคนหูหนวกชมไประยะหนึ่ง คนหูหนวกก็จะละความสนใจไปในที่สุด คนหูหนวกต้องการให้จอภาพมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยอาจจะมีความยาว ๘ ของจอภาพ หรือ 1/6 ของจอภาพหรืออาจจะพัฒนาเทคโนโลยีจนสามารถเลือกปรับขนาดของจอภาพและจอภาพหลักได้ตามความต้องการเหมือนในต่างประเทศ

5. สัดส่วนรายการที่มีจอภาพเมื่อเทียบกับรายการทั้งหมดมีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนหูหนวก คนหูหนวกต้องการให้มีเวลาที่มีจอภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้คนหูหนวกเข้าถึงเนื้อหาสาระได้หลากหลายมากขึ้น เช่น ข่าวต่างประเทศ ประกาศฉุกเฉินต่างๆ

6. จอภาพในระยะเริ่มต้นมักจะมีให้บริการในสถานีโทรทัศน์ที่เป็นของรัฐ ที่มักจะมีรายการสาระมากกว่ารายการบันเทิง ทำให้คนหูหนวกไม่มีโอกาสเข้าถึงสื่อที่เป็นสื่อบันเทิง ทั้งๆ ที่คนหูหนวกก็มีความต้องการหลากหลายไม่ต่างกับคนที่มีการได้ยิน ไม่ได้ต้องการชมแต่รายการที่มีแต่สาระ

7. ส่วนการมี Subtitle ในรายการโทรทัศน์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนหูหนวก เพราะคนหูหนวกมีอุปสรรคในการเข้าถึงเพราะทักษะการใช้ภาษาของคนหูหนวกแต่ละคนไม่เท่ากัน คนหูหนวกไทยต้องการให้มีจอภาพมากกว่า ในขณะที่คนหูหนวกในต่างประเทศมีความสามารถในการอ่านภาษาทำให้ต้องการ Subtitle มากกว่า ทั้งนี้คนหูหนวกต้องการคำบรรยายแทนเสียง (Caption) ที่ตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกได้มากกว่า เพราะมีคำบรรยายแทนเสียงทุกเสียงและระบุชื่อผู้พูดด้วย ซึ่งในต่างประเทศจะเป็น Close Caption ที่สามารถเลือกเปิดหรือปิด Caption ได้

2. คุณลักษณะของรายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) ที่เหมาะสมกับคนหูหนวกและแนวทางการพัฒนาและการผลิตรายการข่าวต้นแบบทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก

การใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อส่งผ่านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคนหูหนวกอย่างยั่งยืน จากปัญหาข้อจำกัดข้างต้น การผลิตรายการโทรทัศน์ภาษามือสำหรับคนหูหนวกโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องเกิดขึ้นในประเทศไทย คนหูหนวกไทยควรมีโอกาสเข้าถึงความรู้โดยสะดวก โดยเนื้อหาที่คัดเลือกมาสำหรับคนหูหนวกเป็นหลัก เรียกได้ว่าหน้าจอตีพิมพ์ทั้งหมดในรายการนั้นเป็นของคนหูหนวก ไม่ใช่เพียงกรอบเล็กๆ มุมจอแคบเช่นในอดีต

ตัวแทนคนหูหนวกจากหลากหลายภาคส่วน ต่างก็ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือต้องการให้ประเทศไทย มีสถานีโทรทัศน์ที่ใช้ภาษามือเป็นสื่อหลักในการนำเสนอ โดยหวังให้มีรายการหลากหลายประเภท ไม่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ทั่วไปของคนที่มีการได้ยิน รวมถึงรายการข่าวที่จะสร้างประโยชน์หลายๆ ด้านให้ชุมชนคนหูหนวกไทย เพราะคนหูหนวกนิยมสื่อสารด้วยภาษามือมากที่สุด ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งสื่อประเภทเดียวที่สามารถถ่ายทอดภาษามือได้อย่างเหมาะสมลงตัวที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์นั่นเอง

ความฝันเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ภาษามือในประเทศไทยนี้มีมานานแล้ว สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สอนคนหูหนวก 2 สถาบันหลักในประเทศไทย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

และวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ต่างก็เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ที่ภาษามือในการนำเสนอ นั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาของคนหูหนวกไทย แต่ด้วยการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นเรื่องซับซ้อน ใช้ทรัพยากรทุกอย่าง ด้านมาก โดยเฉพาะด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูงมาก และมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ กลายเป็นอุปกรณ์ที่ล้าสมัยได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ทั้ง 2 สถาบัน และองค์กรเพื่อคนหูหนวกอีกหลายองค์กร ยังไม่สามารถสร้างโทรทัศน์ภาษามือ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในชุมชนคนหูหนวกไทยได้

อนึ่งโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวกไม่ใช่เรื่องใหม่ในโลก เพราะในต่างประเทศหลายประเทศมีการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวก เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรป มีรายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวกมาตั้งแต่ทศวรรษ 1970 โดยในสหรัฐอเมริกา มีรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ชื่อ Rainbow's End ทาง สถานีโทรทัศน์ PBS และมีรายการ Deaf Mosaic ออกอากาศผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย Gallaudet รายการนี้นำเสนอแง่มุมต่างๆ ของชุมชนคนหูหนวก ทั้งเหตุการณ์และบุคคล เช่น พนักงานดับเพลิงหูหนวก ศิลปินหูหนวก ระดับนานาชาติ เด็กหูหนวกนักประดิษฐ์ ส่วนในประเทศสหราชอาณาจักร มีรายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวก ยุคแรกๆ คือรายการ For Deaf Children ในทศวรรษที่ 1950 และรายการ Vision On ในทศวรรษที่ 1960 แล้วตามมาด้วยรายการข่าว ในทศวรรษที่ 1960 และรายการ Signs of Life ในทศวรรษที่ 1970 แต่รายการโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวกที่ประสบความสำเร็จที่สุดคือ รายการ See Hear ที่เริ่มออกอากาศใน ปี ค.ศ. 1981 และยังคงออกอากาศในปัจจุบัน ส่วนประเทศอื่นที่มีรายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวก ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ประเทศฟินแลนด์ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศไอร์แลนด์ ประเทศสเปน ประเทศสโลวีเนีย ประเทศสวีเดน ประเทศลัตเวียแลนด์ และประเทศเนเธอร์แลนด์

ความต้องการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกในประเทศไทย มีมาอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2553 ภาควิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้ร่วมกับ กลุ่ม PMG (POWERFUL MINORITY GROUP) ซึ่งเป็นกลุ่มคนหูหนวกกลุ่มเล็กๆ ที่หวังให้เกิดการพัฒนาคนหูหนวกในด้านต่างๆ โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนหูหนวกไทย ผลิตรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวก รายการแรกของประเทศไทย ชื่อว่า รายการหัตถภาษานานาข่าว ซึ่งได้วางเป้าหมายให้เป็นแหล่งความรู้ของคนหูหนวกทั่วไป ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อเป็นฐานความรู้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนคนหูหนวก และพัฒนาประเทศต่อไป

รายการหัตถภาษานานาข่าว ผลิตโดยทีมงานที่มีทั้งคนหูหนวกและคนปกติ เผยแพร่สู่คนหูหนวกไทยทั่วโลกผ่านทาง เว็บไซต์ YouTube โดยสามารถ Link จากเว็บไซต์ของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย เว็บไซต์มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนหูหนวกไทย เว็บไซต์วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล เว็บไซต์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และเว็บไซต์ Facebook ของรายการ โดยผลิตรายการมาอย่างต่อเนื่องจนได้จัดตั้งเป็นสถานีโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวก ชื่อ Thai Deaf TV

การทำงานในช่วงแรกดำเนินไปด้วยความยากลำบาก ตามธรรมชาติของการทำสิ่งที่เป็นนวัตกรรม ไม่เคยมีใครทำมาก่อน ประกอบกับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ ยังมีไม่มากนัก เพราะทางคนหูหนวกเอง ส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อว่าจะมีรายการแบบนี้ขึ้นได้จริง และคนหูหนวกก็ยังคงให้ความ

สำคัญกับเรื่องปากท้องมากกว่าการพัฒนาในระยะยาว ส่วนทางด้านคนปกติเองก็มีคำถามหนึ่งที่เป็นเส้นบางๆ ที่ขัดขวางการสนับสนุนคือ “เสียเวลาผลิตรายการทำไม ในเมื่อคนหูหนวกอ่านหนังสือได้อยู่แล้ว ไม่เห็นต้องดูโทรทัศน์ก็ได้” ซึ่งแม้ว่าจะเป็นความเข้าใจผิด แต่มันก็เป็นคำถามที่ขัดขวางการเกิดและพัฒนาการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกมาโดยตลอด ซึ่งก็ทำให้ก้าวแรกของรายการนี้ขาดงบประมาณในการผลิตรายการ แต่ทางผู้ผลิตรายการก็ยังคงยืนหยัดผลิตรายการเพื่อรับใช้สังคมต่อไป

นอกจากนี้ อุปสรรคอีกประการหนึ่งของรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกคือ ความน่าสงสารของคนทั่วไปที่มีต่อคนพิการ ซึ่งมักจะสงสารเห็นใจคนพิการที่มองเห็นลักษณะความพิการชัดเจน เช่น พิการแขนขา พิการตา มากกว่าการพิการทางการได้ยิน ที่มองแทบไม่เห็นความแตกต่างจากคนปกติทั่วไป ทำให้การบริจาคหรือการสนับสนุนกิจกรรมของคนหูหนวกมีน้อยกว่ากิจกรรมของคนพิการประเภทอื่น

อุปสรรคสำคัญในการทำงานคือ การสื่อสาร เพราะทีมผู้ผลิตรายการไม่สามารถใช้ภาษามือได้ ทำให้สื่อสารกันยาก และอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ แต่ก็ยังเป็นปัญหาน้อยกว่าเรื่องของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนหูหนวกมีวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ชอบจับกลุ่มพูดคุยภาษามือ ดังที่เราพบเห็นได้บ่อยครั้งที่ร้านแมคโดนัลด์ สาขาสีลม คนหูหนวกไม่ค่อยพูดคุยกับคนปกติ แต่ทีมงานผลิตรายการมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นคนหูปกติทั้งหมด ทำให้การที่ก้าวเข้าไปอาสาเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนคนหูหนวกมีอุปสรรคมาก แต่ด้วยการทำงานอย่างหนักและผลงานการผลิตรายการที่ออกสู่สายตาคนในชุมชนคนหูหนวกอย่างต่อเนื่องทำให้ปัจจุบันรายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวกของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในชุมชนคนหูหนวก

หลังจากที่ได้เริ่มผลิตรายการข่าวเพื่อคนหูหนวก ในชื่อรายการหัตถภาษานานาข่าวมาระยะหนึ่ง ได้มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนารายการให้ตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกได้มากขึ้น จึงได้นำองค์ความรู้จากการวิจัยนี้มาพัฒนารายการข่าวชื่อรายการ Deaf Channel เป็นรายการข่าวโทรทัศน์ที่จัดให้มีภาษามือเต็มจอโดยให้คนหูหนวกมีส่วนร่วมในการเป็นพิธีกร จำนวน 52 ตอน ตอนละ 25 นาที ออกอากาศทุกวันเสาร์ 8.00 – 8.30 น. ทางช่อง TNN 2 สถานีโทรทัศน์ทรูวิชั่นส์ และรับชมผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้รายการแบ่งเป็น 5 ช่วง ได้แก่

- ช่วง Deaf Society (ช่วง Deaf News และช่วง Deaf Talk เดิม) นำเสนอเรื่องราวข่าวสาร กิจกรรมและบุคคลที่น่าสนใจ ในชุมชนคนหูหนวก ในรูปแบบของข่าวหรือการสัมภาษณ์แบบกริ๊บเชิญ
- ช่วง Deaf In Trend นำเสนอสาระความรู้ เรื่องราวน่าสนใจ และทันสมัย เช่น วัฒนธรรม เทคโนโลยี อาหาร สุขภาพ และความงาม
- ช่วง Deaf Sports นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และเคล็ดลับเกี่ยวกับการออกกำลังกายและกีฬาประเภทต่างๆ
- ช่วง Deaf Land แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจจังหวัดต่างๆ โดยนำเสนอในรูปแบบสาระบันเทิง (Edutainment) เทียวสนุกควบคู่ไปพร้อมกับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ
- ช่วงลองทำดูสิหุติ นำเสนอการสอนคำศัพท์ภาษามือง่ายๆ โดยคนหูหนวกสอนให้คนที่มีการได้ยิน

ในการผลิตรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้นมีการบวนการหลักๆ คล้ายคลึงกับการผลิตรายการสำหรับคนปกติ ซึ่งจากการผลิตรายการ Deaf Channel ซึ่งเป็นรายการต้นแบบและจากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปคุณลักษณะของรายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) ที่เหมาะสมกับคนหูหนวก มีคุณภาพและน่าสนใจ รวมทั้งเอื้อต่อการรับชมผ่านการใช้ภาษามือ จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

กลุ่มผู้ชมเป้าหมายของรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวก ก็คือคนหูหนวกนั่นเอง หากแต่ทางผู้ผลิตรายการต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ากลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่มใด เพราะจะมีผลกับเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการ กล่าวคือ หากผู้ผลิตกำหนดว่าผู้ชมกลุ่มเป้าหมายเป็นคนหูหนวกทั้ง 2 ข้าง ที่ใช้ภาษามือในการสื่อสารเพียงอย่างเดียว ผู้ผลิตสามารถผลิตรายการโดยสื่อสารผ่านภาษามืออย่างเดียวได้ โดยอาจจะไม่ต้องมีเสียงพากย์หรือคำบรรยายแทนเสียง (Caption) ก็ได้

แต่ถ้าหากมีคำบรรยายแทนเสียงก็จะช่วยเสริมให้คนหูหนวกที่อาจจะไม่เข้าใจภาษามือทั้งหมด เปิดรับรายการได้เข้าใจมากขึ้น และยังจะช่วยเอื้อประโยชน์ให้คนหูตึงหรือผู้สูงอายุได้อีกด้วย และหากมีการพากย์เสียงแทนสิ่งที่พิธีกรหูหนวกสื่อสารผ่านภาษามือก็จะช่วยให้ผู้ชมที่มีการได้ยินสนใจรับชมรายการมากขึ้น ช่วยให้รายการเข้าถึงผู้ชมเป้าหมายได้กว้างขึ้น และนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันในสังคม

2. เนื้อหา

หากเป็นรายการข่าวที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นคนหูหนวกเป็นหลัก และมีคนทั่วไปเป็นกลุ่มเป้าหมายรอง เนื้อหาที่คนหูหนวกสนใจจะเป็นข่าวสารที่อาจจะไม่ได้สดใหม่มากนัก ไม่ใช่ข่าวเชิงลึก แต่สนใจข่าวคราวในชุมชนคนหูหนวก ซึ่งอาจจะไม่นำเสนอผ่านสื่อหลัก และสนใจข้อมูลอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ช่วยประกอบให้รายการน่าสนใจ ทั้งนี้คนหูหนวกสนใจเรื่องราวต่างๆ โดยทั่วไป เหมือนคนหูปกติ แต่คนหูหนวกยังสนใจเรื่องราวเฉพาะ 3 ประเด็น ได้แก่

2.1 เรื่องราวที่เกี่ยวกับชุมชนคนหูหนวกด้วยกันเอง กล่าวคือ นอกจากเนื้อหาทั่วไปแล้ว ด้วยวัฒนธรรมการอยู่เป็นกลุ่มของคนหูหนวก ทำให้คนหูหนวกสนใจความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงของคนหูหนวกด้วยกันเองมาก ดังนั้นเนื้อหาของรายการภาษามือเพื่อคนหูหนวกที่ขาดไม่ได้เลยคือ เรื่องราวต่างๆ ในชุมชนคนหูหนวก อาทิ กิจกรรมของคนหูหนวกที่น่าสนใจ กิจกรรมขององค์กรคนหูหนวก หรือกิจกรรมที่สังคมจัดขึ้นเพื่อคนหูหนวก บุคคลหูหนวกที่น่าสนใจเป็นแบบอย่างที่ดี บุคคลหูหนวกที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัล หรือบุคคลปกติที่มีอุปการะกับคนหูหนวก รวมทั้งข่าวคราวในชุมชนคนพิการประเภทอื่นๆ ด้วย

2.2 เนื้อหาที่เป็นสาระความรู้ที่คนหูหนวกควรจะได้รับทราบทัดเทียมกับคนหูปกติ เช่น เรื่องกฎหมาย เรื่องการประกอบธุรกิจและการประกอบอาชีพต่างๆ เรื่องจิตวิทยา เรื่องการท่องเที่ยว เรื่องเทคโนโลยี เรื่องเกี่ยวกับกีฬาและการดูแลสุขภาพ ข่าวพยากรณ์อากาศ การเตือนภัย เรื่องวัฒนธรรมประเพณี เพราะคนหูหนวกไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้จากรายการโทรทัศน์ทั่วไปอย่างสะดวกเพราะมีข้อจำกัดเรื่องภาษา แต่ทั้งนี้ก็จะแตกต่างกันไปตามลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ถ้าเป็นคนหูหนวกอายุน้อย ก็จะสนใจเรื่องเทคโนโลยี บันเทิงมากกว่า

2.3 เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันง่ายๆ เช่น การติดต่อสำนักงานเขต สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ธนาคาร ใ้รับจำนำ หรือแม้กระทั่งการขึ้นรถโดยสาร รถไฟฟ้า และระบบขนส่งมวลชน

ต่างๆ ซึ่งเนื้อหาสาระเหล่านี้ถ้าจะเป็นเรื่องที่คนปกติมองข้าม เพราะเรื่องราวเหล่านี้คนปกติสามารถกระทำได้ไม่ยาก หากติดขัด หรือมีข้อสงสัยอะไรก็สามารถสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ได้โดยง่าย แต่สำหรับคนหูหนวก เมื่อเข้าไปในสถานที่เหล่านี้แล้วมักจะทำตัวไม่ถูก จับต้นชนปลายไม่ถูก และไม่สามารถใช้ภาษามือหรือภาษาเขียนที่มีไวยากรณ์แตกต่างออกไป ของคนหูหนวกสื่อสารกับใครได้ ทำให้เรื่องต่างๆ ของคนหูบกติ กลายเป็นเรื่องใหญ่มากสำหรับคนหูหนวก หากพวกเขาได้ศึกษาจากรายการโทรทัศน์ที่แนะนำขั้นตอนวิธีการเหล่านี้เป็นภาษามือจะช่วยให้คนหูหนวกเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น

ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่าเนื้อหาที่คนหูหนวกต้องการ สอดรับกับปัญหาของคนหูหนวก หายพล เจือเพ็ชร (2548) คนหูหนวกมักจะมีปัญหาทางด้านสังคม ถ้าหากอยู่ในสังคมที่ขาดการยอมรับ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความเข้าใจ มักถูกกลั่นแกล้ง ล้อเลียน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้คนหูหนวกเกิดความคับข้องใจ น้อยเนื้อต่ำใจ และบางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือของมิฉฉาชีพ กลายเป็นอาชญากร บางรายถูกล่อลวงให้ค้าประเวณี ติดยาเสพติด และติดการพนัน เป็นต้น และคนหูหนวกมักมีปัญหาด้านอาชีพ เพราะบุคคลหูหนวกจะเสียสิทธิในการประกอบอาชีพไม่เท่าเทียมคนปกติ

3. โครงสร้างและการลำดับรายการ

ในการนำเสนอรายการในแต่ละครั้งนั้นคนหูหนวกส่วนใหญ่ต้องการให้รายการมีการกำหนดโครงสร้างรายการในลักษณะที่แยกเนื้อหาต่างๆ ออกเป็นช่วงๆ อย่างชัดเจน และลำดับช่วงในแต่ละครั้งที่ออกอากาศไม่แตกต่ากันมาก เนื่องจากคนหูหนวกมีโอกาสสลับสนได้ง่ายหากมีการปะปนกันระหว่างเนื้อหาหลายๆ ประเด็นในช่วงรายการเดียวกัน และอาจจะสลับสนได้หากสลับลำดับช่วงเวลา นำเสนอแต่ละช่วง เพราะคนหูหนวกต้องใช้สมาธิในการทำความเข้าใจภาษามืออย่างมากแล้ว แล้วอาจจะยังต้องสลับสนกับภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร ฯลฯ ในแต่ละช่วงรายการอยู่แล้ว หากมีการสลับลำดับรายการไปมา จนทำให้ขาดความคุ้นเคย ก็จะทำให้คนหูหนวกไม่สามารถเข้าใจเนื้อหา ถูกปรับเปลี่ยนที่ไปจากเดิมได้ โดยเฉพาะการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความรู้ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ ยังต้องลำดับเรื่องตามลำดับเวลา จะสลับการนำเสนอเพื่อให้น่าสนใจ ขวนติดตามแบบที่ใช้ในรายการโทรทัศน์ของคนปกติไม่ได้โดยเด็ดขาด

ทั้งนี้ความสลับสนเหล่านี้ยังอาจเกิดขึ้นกับพิธีกรหูหนวกที่มาเป็นผู้นำเสนอเนื้อหาในรายการอีกด้วย พิธีกรหูหนวก เห็นว่าหากมีการแบ่งแยกเนื้อหาออกจากกันอย่างชัดเจน จะช่วยให้พวกเขา นำเสนอเนื้อหาได้สะดวก

4. ความยาวของรายการ

คนหูหนวกส่วนใหญ่ระบุว่ารายการที่ใช้ภาษามือในการนำเสนอสำหรับพวกเขานั้น ควรจะมีความยาวประมาณ 30 - 60 นาที เพราะเป็นระยะเวลาที่กำลังเหมาะสมกับความสนใจของคนหูหนวก ที่อาจจะแตกต่างจากคนปกติ เพราะคนหูหนวกต้องใช้สายตาจ้องมองภาษามือที่หน้าจอโทรทัศน์ตลอดเวลา ไม่สามารถละสายตาได้เหมือนคนปกติ ทำให้หากรายการมีความยาวมากเกินไป จะทำให้สายตา เกิดอาการล้าได้ ซึ่งก็หมายถึง ผู้ชมหูหนวกก็จะไม่อยากชมรายการนั้นต่อไป แม้ว่ารายการจะมีเนื้อหาที่น่าสนใจเพียงใด

ส่วนความยาวของเรื่องราวข่าวสารที่จะนำเสนอแต่ละเรื่องนั้น แม้ว่าอาจจะต้องใช้เวลาในการนำเสนอมากกว่ารายการทั่วไปเพราะการสื่อสารด้วยภาษามืออาจจะต้องใช้เวลามากกว่าการสื่อสารด้วยเสียงพูดประมาณ 2-3 เท่าตัว แต่ถ้านำเสนอแต่ละประเด็นยาวมากเกินไปคนหูหนวกก็จะละความสนใจ ดังนั้นระยะเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอแต่ละประเด็นคือประมาณ 3-5 นาที

5. ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ตัวแสดง

นักวิชาการและคนหูหนวกส่วนใหญ่ เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร หรือตัวแสดง ในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้น ควรจะเป็นคนหูหนวกด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเหมาะสมมากกว่าการใช้ล่ามภาษามือที่เป็นคนหูปกติ เพราะคนหูหนวกจะรู้สึกคุ้นเคย และพร้อมที่จะเปิดรับเนื้อหาสาระที่มาจาก การนำเสนอด้วยภาษามือของคนหูหนวกด้วยตนเองมากกว่า นอกจากนี้ คนหูหนวกยังระบุว่าท่ามือของคนหูหนวกที่ใช้ภาษามือมาตลอดชีวิต แตกต่างจากท่ามือของคนหูปกติในความรู้สึกของพวกเขา ดังนั้นถ้าเลือกได้ ต้องการให้ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร หรือตัวแสดง เป็นคนหูหนวกมากกว่า

นอกจากนี้ คุณสมบัติสำคัญอีกประการของผู้ดำเนินรายการ พิธีกร หรือตัวแสดงในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกคือ จะต้องมีความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยจากข้อความที่เป็นไวยากรณ์ของคนปกติ แล้วทำความเข้าใจ จนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษามือได้อย่างถูกต้องชัดเจน ซึ่งคนหูหนวกที่มีความสามารถข้างต้นมีไม่มากในชุมชนคนหูหนวกไทย เพราะส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเข้าใจไวยากรณ์ภาษาของคนปกติ ดังนั้น ในการผลิตรายการ จึงจำเป็นต้องมีล่ามภาษามือคอยอธิบายเพิ่มเติมให้คนหูหนวกในทุกๆ ครั้งของการบันทึกเทปรายการเพื่อความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ

ทั้งนี้คนหูหนวกที่จะมาทำหน้าที่พิธีกรนี้ ยังจะต้องมีหน้าตาอ้วนแถม แจ่มใส ยืนดีจะถ่ายทอด เพราะหากพิธีกรทำสีหน้าเคร่งเครียด อาจจะทำให้คนหูหนวกที่ซุ่มนั้น เข้าใจไปก่อนว่าข่าวหรือเรื่องราวที่นำเสนอนั้นเป็นเรื่องราวไม่ดี เพราะในการสื่อสารด้วยภาษามือนั้น สีหน้าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยประกอบสร้างความหมาย

ในการนำเสนอข่าวหรือเรื่องราวต่างๆ นั้น คนหูหนวกส่วนใหญ่ เห็นว่าเมื่อนำเสนอเรื่องราวตามบทเสร็จ พิธีกรควรพูดคุยกัน เพราะจะเป็นเหมือนการทบทวนข่าวที่เล่าไปให้คนหูหนวกเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เหมือนกับเป็นการแสดงความคิดเห็นของแต่ละคนออกมาให้หูหนวกได้รับรู้ เพราะการเล่าข่าวหรือนำเสนอเรื่องราวที่มีแค่ภาพอย่างเดียวอาจจะทำให้ผู้ชมหูหนวกไม่มีความรู้สึกมีส่วนร่วมด้วย

ทั้งนี้รูปแบบการนำเสนอข่าวของพิธีกรนั้น จะเป็นการเล่าเรื่อง เหมือนการเล่าเรื่องให้คนในชุมชนของตนเองได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนหูหนวก จิตติมา บุญดีเจริญ (2550) กล่าวว่า สำหรับคนหูหนวก การเล่าเรื่องเป็นวิถีชีวิตของเขา ซึ่งจะพบเห็นการเล่าเรื่องราวต่างๆ ในกลุ่มของคนหูหนวกอยู่ตลอดเวลา เมื่อคนหูหนวกมารวมกลุ่มกันเขาจะพูดคุยกันด้วยภาษามือ

อนึ่งการนำเสนอรายการในแต่ละเฟรมนั้น ไม่ควรมีบุคคลอยู่ร่วมกันในเฟรมมากเกินไป เพราะในการสนทนากันด้วยภาษามือนั้น มักจะต้องใช้ Group Shot ดังนั้นหากมีบุคคลร่วมในรายการจำนวนมาก จะทำให้เห็นแต่ละบุคคลในระยะไกล ทำให้มองเห็นภาษามือไม่ชัดเจน

นอกจากพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการแล้ว ด้วยธรรมชาติของคนหูหนวกส่วนใหญ่ ชอบการพูดคุยสนทนา และชอบเห็นคนพูดคุยกันด้วย ดังนั้นหากในรายการมีการเชิญแขกรับเชิญมาร่วมให้สัมภาษณ์ในรายการก็จะต้องตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกได้ดียิ่งขึ้น

6. เทคนิคการนำเสนอรายการ

โดยทั่วไปรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกก็มีเทคนิคการนำเสนอคล้ายคลึงกับรายการโทรทัศน์ทั่วไป โดยมีหลักการกว้างๆ คือ คนหูหนวกมักจะรับรู้การสื่อสารด้วยภาพเป็นหลัก

ดังนั้นผู้ผลิตรายการต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารด้วยภาพเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้ยังมีลักษณะบางประการที่แตกต่างออกไปจากการผลิตรายการทั่วไปดังนี้

6.1 เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ

เครื่องแต่งกาย ของบุคคลที่ปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนี้ จะต้องเป็นเสื้อผ้าเรียบร้อย และเป็นสีพื้น ซึ่งต้องเป็นสีตามกฎของการล่ามภาษามือ เช่น สีดำ น้ำเงิน เพราะเสื้อผ้าลักษณะข้างต้นจะไม่รบกวนสายตาเวลาที่ผู้ชมจ้องมองภาษามือของบุคคลในรายการ และต้องดูสีของเสื้อผ้าไม่ให้เกินไปกับสีของฉากด้วย

ในขณะที่เครื่องประดับก็อาจจะมีได้ตามความเหมาะสม ไม่เกะกะ หรือรบกวนการแสดงภาษามือ หากใส่ต่างหูก็ต้องเป็นต่างหูที่มีขนาดเล็ก ไม่ใหญ่และแฉ่งไปมารบกวนสายตาได้ การใส่กำไลข้อมือ สร้อยข้อมือ และแหวนก็ไม่เหมาะสมเช่นกัน

นอกจากนี้ การแต่งหน้าทำผมของพิธีกรก็มีความสำคัญ เช่น ต้องระวังไม่ให้ทรงผมบดบังสีหน้าของพิธีกร และต้องระวังไม่ให้ผมรุงรัง เกิดการเคลื่อนไหวตามการเคลื่อนไหวของร่างกายในขณะที่ทำภาษามือ

6.2 การเคลื่อนไหว

ในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้น บุคคลที่อยู่ในรายการจะต้องเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อนำเสนอภาษามือเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งนี้ภาษามือนั้นจะต้องใช้ทั้งมือ ร่างกาย และสีหน้า แววตา ประกอบกันเพื่อสื่อความหมาย แต่ประเด็นหนึ่งที่ผู้ผลิตรายการจะต้องให้ความสนใจคือ ในรายการโทรทัศน์ที่ไม่ใช่ละครหรือการแสดงต่างๆ คนหูหนวกไม่ต้องการให้มีการเคลื่อนที่เดินไปมาในห้องที่บันทึกรายการมากนัก เพราะจะทำให้สับสนได้ง่าย ควรจะนั่งหรือยืนในตำแหน่งเดิมจะเหมาะสมกว่า

แต่หากเป็นการนำเสนอที่มีสีสันต้องการการเคลื่อนไหว เช่น เรื่องราวของการท่องเที่ยว อาจจะเดินหรือเคลื่อนย้ายตำแหน่งได้ แต่ไม่ควรเดินไปเล่าภาษามือไป ควรหยุดเดินและทำภาษามือก่อน แล้วอาจจะเดินไปที่จุดต่อไป ซึ่งหลักการนี้อาจจะหมายถึงรวมถึงการไม่ควรทำกิจกรรมอื่นๆ ในขณะที่นำเสนอด้วยภาษามือด้วยเช่นกัน

6.3 การจัดแสง

การจัดแสงในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้น มีสิ่งที่ต้องระวังเพิ่มเติมจากการจัดแสงในรายการโทรทัศน์ทั่วไป คือ ต้องระวังการเกิดเงาของมือ ที่อาจจะไปปรากฏที่หน้าหรือร่างกายของบุคคลที่อยู่ในรายการ เพราะการใช้ภาษามือ ส่วนใหญ่จะยกมือขึ้นมานำเสนอด้านหน้าของร่างกาย ทำให้มีโอกาสเกิดเงามากกว่ารายการโทรทัศน์ทั่วไป และไม่ควรใช้แสงที่สว่างจนเกินไป ทั้งแสงด้านหน้านักแสดงหรือสิ่งของ และแสงที่ฉากด้านหลัง เพราะคนหูหนวกต้องใช้สายตาจ้องมองที่จอตลอดเวลา แสงที่สว่างจ้าจนเกินไปจะรบกวนสายตาผู้ชมคนหูหนวก

6.4 มุมกล้อง ขนาดภาพ

เนื่องจากคนหูหนวกต้องใช้ภาษามือในการสื่อสาร ทำให้รายการลักษณะนี้ จะต้องมีการถ่ายภาพที่มีขนาดภาพระดับกลาง เช่น Mid-shot เป็นส่วนมาก เพราะเป็นขนาดภาพที่จะทำให้เห็นทั้งท่ามือ การเคลื่อนไหวร่างกาย และสีหน้าแววตา เพราะถ้าใช้ขนาดภาพที่ใกล้มาก ก็จะไม่เห็นมือ ไม่ครบ หรือไม่เห็นมือเลย แต่ถ้าใช้ขนาดภาพที่ไกลกว่านี้ก็จะส่งผลให้มองสีหน้า แววตา หรือมองเห็นท่ามือไม่ชัดเจน

ส่วนในเรื่องมุกกล้องนั้น ส่วนใหญ่ก็ต้องใช้มุกกล้องระดับสายตา เพราะในการแสดงภาษามือนั้น ระดับหรือตำแหน่งของมือ มีส่วนให้การสร้างความหมาย กล่าวคือ ท่ามือแบบเดียวกัน อยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน อาจจะมีมีความหมายแตกต่างกันก็ได้ ดังนั้นหากทางผู้ผลิตใช้ภาพมุกสูงหรือภาพมุกต่ำ ก็จะทำให้ผู้ชมมองเห็นตำแหน่งของมือคลาดเคลื่อนไปจากตำแหน่งจริงของมือได้

6.5 การเคลื่อนที่กล้อง

ด้วยเหตุที่คนหูหนวกต้องจ้องมองภาษามือตลอดทั้งรายการ ทำให้หากผู้ผลิตเคลื่อนที่กล้องไปมา หรือซูมเข้า-ออก ในขณะที่กำลังนำเสนอด้วยภาษามือ เหมือนที่ทำได้เพื่อสร้างสีสันในรายการโทรทัศน์ของคนปกติ จะทำให้คนหูหนวกรำคาญ และรู้สึกว่าถูกรบกวนตลอดเวลา ดังนั้นผู้ผลิตต้องพยายามให้เกิดการเคลื่อนที่กล้องน้อยที่สุด เพื่อไม่รบกวนการชมของคนหูหนวก

6.6 การตัดต่อ

ในการตัดต่อลำดับภาพรายการนั้นมีข้อควรระวังคือ ไม่ควรเปลี่ยนภาพหรือเปลี่ยนขนาดภาพในขณะที่ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ร่วมรายการกำลังนำเสนอด้วยภาษามือ หากจะเปลี่ยนภาพหรือเปลี่ยนขนาดภาพ ควรทำในจังหวะที่ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ร่วมรายการทำภาษามือจบประโยคแล้วหรือจังหวะที่มือไม่ได้เคลื่อนไหว เพราะหากเปลี่ยนภาพในจังหวะที่พิธีกรกำลังใช้ภาษามือ คนหูหนวกที่ดูภาษามือจะถูกขัดจังหวะและอาจจะทำให้ไม่เข้าใจภาษามือที่สื่อสารมาได้

6.7 การพากย์เสียงแทนภาษามือ

เพื่อให้ผู้ชมที่มีการได้ยินรับชมรายการได้อย่างมีรรถรส ดึงดูดให้สนใจชมรายการได้ต่อเนื่องผู้ผลิตจำเป็นต้องมีการพากย์เสียงแทนภาษามือที่คนหูหนวกใช้ในรายการ โดยมีหลักการพากย์เสียงคือ ต้องพยายามพากย์เสียงให้สอดคล้องกับภาษามือให้มากที่สุด แม้ว่าความยาวของภาษาพูดกับความยาวของภาษามืออาจจะไม่เท่ากัน และต้องใช้เสียงพากย์ให้สอดคล้องกับคนหูหนวกแต่ละคน เช่น ต้องคำนึงถึงเรื่อง เพศ วัย รวมทั้งลักษณะนิสัยของคนหูหนวก และต้องพิจารณาถึงอารมณ์ในขณะที่คนหูหนวกสื่อสารด้วยภาษามือนั้น

7. ฉาก และอุปกรณ์ประกอบฉาก

ฉากในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้น จะต้องเป็นสีพื้น สีเรียบ ไม่มีลวดลายมาก ไม่มีการสะท้อนแสง และควรเป็นสีที่กฎของการผลิตจอลำหนดไว้ เช่น สีน้ำเงิน สีม่วง สีเทา เป็นต้น เนื่องจากตามข้อกำหนดนี้ จะทำให้คนหูหนวกมองเห็นท่ามือของบุคคลในรายการได้อย่างชัดเจน และฉากไม่รบกวนสายตาของผู้ชม ที่ต้องมองจอโทรทัศน์ตลอดเวลาการนำเสนอของรายการ

ทั้งนี้หากมีโต๊ะหรือแท่นสำหรับพิธีกรในรายการ ควรต้องระมัดระวังไม่ให้โต๊ะนั้นสูงจนขอบโต๊ะบังภาษามือ หรือสูงจนผู้ที่ใช้ภาษามือในรายการรู้สึกเกร็งเป็นกังวลกับขอบโต๊ะ จนทำให้ทำภาษามือได้ไม่เต็มที่ หรือหากเป็นไปได้ไม่ควรมีโต๊ะในรายการเลย นอกจากนี้หากเป็นโต๊ะหรือแท่นที่ยาวสำหรับนั่งกันหลายคน โต๊ะควรมีความโค้งระดับที่เอื้อให้คนหูหนวกที่อยู่ในรายการมองเห็นภาษามือซึ่งกันและกัน และอยู่ในระดับที่กล้องสามารถถ่ายภาษามือได้อย่างชัดเจน ส่วนในกรณีที่มีพิธีกรหูหนวกต้องสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการเป็นคนที่มีการได้ยิน และต้องใช้ล่ามภาษามือนั้น ต้องจัดที่นั่งให้คนที่มีการได้ยินอยู่ตรงกลางของแนวที่นั่งที่เป็นแนวโค้ง และให้พิธีกรหูหนวกกับล่ามภาษามืออยู่คนละด้านของแนวที่นั่งนั้น เพื่อให้มองเห็นภาษามือกันได้ชัดเจน และไม่ทำให้ผู้ร่วมรายการที่มีการได้ยินหลุดออกไปจากวงสนทนา

ส่วนอุปกรณ์ประกอบฉากในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนั้น สามารถมีอุปกรณ์ประกอบได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาและรูปแบบรายการ แต่มีสิ่งที่จะต้องพึงระวัง คือ อุปกรณ์ประกอบฉากนั้นจะต้องไม่บังท่ามือของบุคคลในรายการ ซึ่งการบังจนทำให้ไม่เห็นมือนี้ อาจจะทำให้โอกาสในการเข้าใจภาษามือที่นำเสนอลดลงด้วย

8. งานด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกที่เกี่ยวข้อง

ไตเติ้ลรายการ (Title) อินเตอร์ลูด (Interlude) ท้ายรายการ (End Credit) รวมถึงตัวอักษรและภาพกราฟิกประกอบรายการ นั้นโดยทั่วไปสามารถสร้างสรรค์ได้ตามหลักการปกติของการผลิตรายการทั่วไป แต่ในการแสดงตัวอักษรหรือกราฟิกต่างๆ ที่หน้าจอโทรทัศน์ต้องวางในตำแหน่งที่เหมาะสม ไม่บังท่ามือของบุคคลในรายการ

ส่วนการใช้กราฟิกตัวอักษร หรือกราฟิกอื่นๆ รวมทั้งภาพเคลื่อนไหว เพื่ออธิบายขยายความเนื้อหาการสนทนา ในการผลิตรายการนี้ จะต้องไม่นำเสนอกราฟิกเหล่านี้ พร้อมกับจอที่เป็นภาพคนหูหนวกที่นำเสนอ เพราะคนหูหนวกจะต้องจ้องที่ภาษามือ ทำให้ไม่สามารถชมกราฟิกหรือภาพอื่นๆ ในขณะที่จ้องท่ามืออยู่ได้ ดังนั้นในการผลิตรายการประเภทนี้จะต้องเสนอเนื้อหาด้วยภาษามือก่อน แล้วจึงจะนำเสนอกราฟิกหรือภาพประกอบเหล่านี้ จึงจะสามารถสร้างความเข้าใจให้คนหูหนวกได้

ทั้งนี้หากมีการใส่จอลำภาษามือประกอบกับสิ่งที่คนที่มีการได้ยินพูด ในฐานะที่เป็นรายการเพื่อคนหูหนวก ควรให้จอลำภาษามือมีขนาด ๘ ของจอทั้งหมด และต้องระมัดระวังสีเสื้อผ้าและฉากหลังของจอลำให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

หากในรายการมีการใส่คำบรรยายแทนเสียง (Caption) ผู้ผลิตรายการจะต้องศึกษามาตรฐานขององค์กรคนหูหนวก ทั้งนี้ในเบื้องต้น Caption จะต้องทำขึ้นจากเสียงทุกเสียงในรายการ ทั้งเสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงอื่นๆ ในรายการ รวมทั้งต้องมีการระบุชื่อคนที่เป็นผู้พูดข้อความนั้นด้วย ทั้งนี้ Caption ต้องแสดงขึ้นสอดคล้องกับเสียงพูดหรือภาษามือในรายการ นอกจากนี้ Caption ควรมีเพียงบรรทัดเดียว โดยใช้ตัวอักษรขนาด 100 พอยท์ โดยมีขนาดเดียวกันทั้งรายการ และต้องใช้ตัวอักษรสีขาว บนแถบสีดำความเข้มประมาณ 80 % เพื่อให้เกิดความ Contrast ทำให้ผู้ชมมองเห็นได้อย่างชัดเจน

กรณีที่มีกราฟิกแสดงโลโก้รายการหรือโลโก้อื่นๆ ในระหว่างรายการ ต้องแสดงที่มุมจอบนจอมุมหนึ่ง โดยไม่วิ่งไปมา ไม่เปลี่ยนที่แสดง และไม่ควรเป็นโลโก้หรือกราฟิกที่มีความเคลื่อนไหว เช่น ตัวการ์ตูนที่ขยับได้ เพราะจะรบกวนสายตาผู้ชม

ในช่วงเครดิตท้ายรายการ ควรให้แสดงให้ผู้ชมหูหนวก เห็นด้วยว่ารายการนี้มีคนหูหนวกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง เพราะธรรมชาติของคนหูหนวกมักจะต่อต้านผลผลิตที่คนหูหนวกไม่ได้มีส่วนร่วมโดยไม่สนใจว่าผลผลิตนั้นจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า ในการผลิตรายการผู้ผลิตต้องคำนึงถึงเรื่องภาพเป็นสำคัญ ต้องระวังเรื่องการรบกวนการมองเห็นการสื่อสารด้วยภาพในรายการเป็นอย่างมาก เช่น การบดบัง การรบกวน ทั้งนี้เพราะคนหูหนวกใช้การสื่อสารด้วยภาพ รับรู้ผ่านการมองเห็นเป็นหลัก ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2539) ได้กล่าวถึงวิธีการติดต่อสื่อสารของคนหูหนวกที่เป็นการสื่อสารโดยไม่ใช้เทคโนโลยีไว้ดังนี้ 1. ภาษามือ 2. การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ 3. การอ่านริมฝีปาก 4. การสื่อสารรวม ซึ่งจะเห็นได้ว่าในรายการที่ผลิตในการวิจัยนี้ใช้การสื่อสารทั้ง 4 รูปแบบ ซึ่งล้วนแต่ต้องรับสารผ่านการมองเห็น ดังนั้นเรื่องภาพในรายการจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการสื่อสารไปยังคนหูหนวก

รายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนี้ เป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นมาเพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงของคนหูหนวก การมีรายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนี้ จะช่วยให้สังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนหูหนวกสามารถเกิดขึ้นได้อย่างง่ายดายในทุกๆ ที่ และทุกๆ เวลา ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ให้คนหูหนวกในประเทศไทยหลายแสนคน ได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ทัดเทียมกับคนที่มีการได้ยิน ซึ่งเมื่อถึงวันที่มีความเท่าเทียมกันแล้ว คนหูหนวกไทยที่เคยมีข้อจำกัดในการสื่อสารเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง ก็จะเปลี่ยนเป็นอีกพลังสำคัญของประเทศไทยร่วมกับคนที่มีการได้ยินในการช่วยกันขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนามากขึ้น

รายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกมีขั้นตอนการผลิตที่ยุ่งยากกว่ารายการโทรทัศน์ทั่วไป เพราะคนหูหนวกมีวิธีการสื่อสารเฉพาะตัว ทีมงานผู้ผลิตจะต้องศึกษาอย่างถ่องแท้ให้เข้าใจเทคนิควิธีการที่เหมาะสม โดยควรจะเป็นการทำงานร่วมกับคนหูหนวก เพื่อจะได้สามารถเข้าถึงความต้องการของผู้ชมหูหนวกได้โดยง่าย

ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้จะเริ่มมีการเพิ่มโอกาสของคนหูหนวกไทยทั่วโลก โดยการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแล้วก็ตาม แต่ในการที่จะทำให้การมีอยู่ของรายการโทรทัศน์ลักษณะนี้ในชุมชนคนหูหนวกไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น กล่าวคือ โอกาสทุกๆ มิติอันจะเกิดจากรายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกนี้ จะมีมากขึ้นหรือน้อยลง ขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลักดังนี้

1. บุคลากร เนื่องจากการทำรายการโทรทัศน์เป็นงานที่ซับซ้อนและใช้บุคลากรมาก ทั้งคนหูที่มีการได้ยิน คนหูหนวก และล่ามภาษามือ ดังนั้นถ้ามีบุคลากรเข้าร่วมผลิตมากโอกาสของคนหูหนวกก็จะมีมากขึ้น

2. เงินทุน โอกาสของคนหูหนวกจะเพิ่มมากขึ้น หากทางผู้ผลิตมีงบประมาณเพียงพอกับการผลิตรายการที่มีคุณภาพ น่าสนใจ และสามารถนำเสนอในรูปแบบที่แปลกใหม่และหลากหลาย ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ควรให้การสนับสนุนในด้านนี้

3. การมีส่วนร่วมจากชุมชนคนหูหนวก อาจจะเข้ามาช่วยผลิต อาจจะเข้าร่วมผลิตรายการ ร่วมแสดงความคิดเห็น แนะนำการผลิตรายการ รวมทั้งแนะนำเนื้อหา สาระ ข้อมูล ในชุมชนคนหูหนวกให้ทางรายการมีประเด็นในการนำไปผลิตรายการ อันจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับคนหูหนวก

4. ผู้ชม คนสำคัญที่จะตัดสินประเมินคือ ผู้ชมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนหูหนวก ซึ่งหากคนหูหนวกเปิดรับชมแล้วแสดงความเห็นให้ผู้ผลิตรายการได้ทราบ ก็จะเป็นการช่วยให้รายการพัฒนาการนำเสนอได้มากขึ้น สร้างโอกาสให้คนหูหนวกมากขึ้น

รายการข่าวโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวก อาจจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนหูที่มีการได้ยินที่ส่วนใหญ่แทบจะไม่เข้าใจปัญหาด้านการสื่อสารของคนหูหนวก แต่สำหรับคนหูหนวก นี่คือนสิ่งที่รอคอยมานาน และได้เป็นเพียงเป็นแค่รายการโทรทัศน์ธรรมดาๆ รายการหนึ่งเท่านั้น แต่โทรทัศน์ภาษามือจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่คนหูหนวกจะได้สื่อความเป็นตัวตน เรื่องราวในชุมชนคนหูหนวก และการใช้ชีวิตของคนหูหนวก สะท้อนให้คนหูปกติได้รับทราบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ระหว่างคนหูหนวกและคนปกติในสังคมทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้ตั้งอยู่บนฐานคิดว่าเป็นการผลิตรายการเพื่อคนหูหนวกเป็นกลุ่มผู้ชมเป้าหมายหลัก โดยเป็นการศึกษาจากทางคนหูหนวกเป็นหลัก ผลการวิจัยจึงเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับธรรมชาติการสื่อสารด้วยภาษามือของคนหูหนวกเป็นหลัก และคนหูหนวกที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ก็อาจจะไม่ได้เข้าใจธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ตมากนัก ทำให้ผลวิจัยมีทิศทางกำหนดให้รายการต้นแบบมีรูปแบบและเนื้อหาที่อาจจะยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ชมที่มีการได้ยินที่สามารถเข้ามาร่วมชมรายการได้ ดังนั้นหากมีการทำวิจัยครั้งต่อไป อาจจะต้องมีการศึกษาผู้ชมที่มีการได้ยินร่วมด้วย และหาความสมดุลของความต้องการจากทุกๆ ฝ่าย เพื่อให้รายการที่ผลิตสามารถเข้าถึงทุกคน ทำให้ทุกคนมีโอกาสรับชมร่วมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกันสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างเท่าเทียม

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากตัวแทนคนหูหนวกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นหลัก ในครั้งต่อไปอาจจะต้องมีการศึกษาคนหูหนวกในส่วนภูมิภาคและกระจายลักษณะทางประชากรศาสตร์ให้หลากหลายขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยนำไปสู่รายการที่ตอบสนองความต้องการของคนหูหนวกไทยอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา บุญดีเจริญ. (2550). การพัฒนาแบบทดสอบและแบบสอบถามมัลติมีเดียภาษามือสำหรับ
คนหูหนวก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- จิตประภา ศรีอ่อน. (2545). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหูหนวกใน
กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปริญญา สิริอรรถกุล. (2555). ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งพาตนเองของ
ผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี (รายงานการวิจัย).
นนทบุรี : สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- พนิต เงามาม. (2541). การพึ่งพาข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสกร อินทุมาร. (2556). ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการขับเคลื่อนโครงการโทรทัศน์
ภาษามือเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนหูหนวก (Thai Deaf TV)
(รายงานผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- วลัยลักษณ์ คงนิล. (2542). การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับ
สื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คิวนารถ หงษ์ประยูร และชาญวิทย์ ทวีสิน. (2557). สรุปผลการดำเนินงานตามข้อตกลง
ความร่วมมือการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีบริการเพื่อ
การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- คิวนารถ หงษ์ประยูร. (2556). การเข้าถึงสื่อของกลุ่มคนพิการ (รายงานสรุปผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2555) รายงานการสำรวจ
ความพิการ พ.ศ. 2555. สืบค้นวันที่ 26 ตุลาคม 2557
จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-5-4.html>
- หาญพล เจือเพชร. (2548). การออกแบบภาพเคลื่อนไหวเพื่อถ่ายทอดเสียงดนตรีสำหรับคนหูหนวก
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.